

HAMET metoodika

HAMET on standardiseeritud hindamismetoodika, mis aitab hinnata eriala omandamiseks ja/või tööks vajalikke oskusi, õpivõimet ja töökäitumist.

Metoodika on välja töötatud Waiblingeni Kutseõppekeskuse poolt koostöös ülikoolide ja tööandjatega. Eesti jaoks on see kohandatud Euroopa Liidu Sotsiaalfondi rahastusel. Kasutusel on see Eestis seni olnud peamiselt tööalase rehabilitatsiooni valdkonnas hindamaks inimese tööalast võimekust.

HAMET metoodika loomisel analüüsiti oskusi, mida on vaja enamlevinud erialadel töötamiseks, ning selgitati välja, et üle 50% oskustest ei ole seotud erialaste oskustega. Veelgi enam: 56% oskustest on erialaülesed, s.t korduvad erinevatel erialadel. Seega vaid 44% ulatuses oskusi võib nimetada erialaspetsiifilisteks, mis kätkevad endast konkreetsete tööriistade, materjalide ja tehnoloogiate tundmist. Erialaülesed oskused saame aga liigitada 6 faktorisse. Nii on ka HAMET testi ülesanded jaotatud nende faktorite vahel:

Faktor A: rutiin ja tempo

Faktor B: tööriista kasutamine (peenmootorika)

Faktor C: taju ja sümmeetria

Faktor D: instruksioonidest arusaamine ja nende ellurakendamine

Faktor E: tööriista kasutamine (jämemootorika)

Faktor F: mõõtmise täpsus.

Igas faktoris olevad ülesanded jaotuvad soovituslikeks faktorit kõige paremini ilmestavateks ülesanneteks ning täiendülesanneteks, mida sooritatakse valikuliselt vastavalt testi eesmärgile.

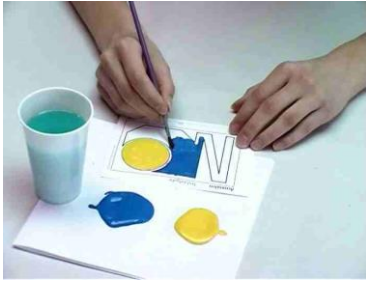
Inimene saab võimaluse enne ülesande sooritamist nii kaua harjutada, kui ta tunneb, et on testimiseks valmis. Peale testülesande sooritamist hindab juhendaja tulemust, mõõtes enamike ülesannete puhul nii töö tegemiseks kulunud aega kui ka töö kvaliteeti. Lisaks vaatleb juhendaja testitava käitumist erinevates valdkondades, näiteks: suhtumine ja huvi, arusaamisvõime, keskendumisvõime, hoolsus, käeline osavus, püsivus, kriitikavõime/enesehindamine.

Alljärgnevalt on toodud mõningad näited ülesannetest ja nende jaotumisest faktorite vahel.

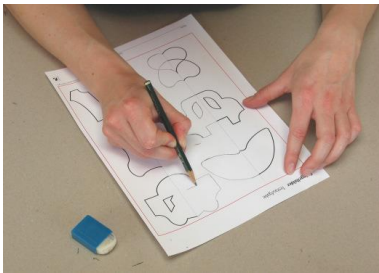
Faktor A ehk rutiin ja tempo: Polt-ühenduse koostamine

Faktor B ehk peenmootorika: Pintsliga värvimine

Faktor C ehk taju ja sümmeetria: Peegelpiltide joonistamine

Faktor D ehk instruksioonidest arusaamine ja nende ellurakendamine: Telefoni programmeerimine

Faktor E ehk jämemootorika: Traadi painutamine

Faktor F ehk mõõtmise täpsus: Mõõtmise märkimine

Kõigi ülesannetega hinnatakse reaalsetes töösituatsioonides vajaminevaid kompetentse. Kogu testi sooritamine võtab aega 2-3 päeva ning korruga saab selles osaleda kuni 3 inimest.

Peale kõigi testülesannete sooritamist sisestab juhendaja saadud andmed arvutiprogrammi, mis võrdleb neid võrdlusgrupi tulemustega. Võrdlusgrupina kasutatakse tavaliselt nn keskmise täiskasvanu tulemusi. Võrdlusgrupid on välja töötatud Saksamaal ja nende aluseks on iga grupi kohta vähemalt 100 inimese testitulemused.

Hindamise tulemusena valmib kirjalik hinnang, mis sisaldab peale faktorite analüüsi ka töökäitumise vaatluse tulemusi ning kokkuvõtet koos soovitusetega edaspidiseks. Kui hindamise jaoks oli püstitatud konkreetne eesmärk, siis sisaldab hinnang ka vastust püstitatud eesmärgile.

Näiteks on võimalik HAMET hindamise tulemusena anda hinnang, kas inimesel on olemas eeldused mõne eriala omandamiseks ning mis on sealjuures tema tugevad ja arendamist vajavad küljed, või peaks mõtlema eelkõige konkreetsete tööoskuste omandamisele abitöölise tasemel, või tuleks pigem kaaluda lihtsate tööoskuste omandamist ning pideva juhendamisega töötamise võimalusi (kaitstud töö).

Hindamise tulemusi tutvustatakse alati ka inimesele endale ning tuuakse välja, mis on tema tugevad küljed ja millised vajaksid arendamist. Senine kogemus näitab, et HAMET hindamiste tulemused võivad ka inimese enda jaoks üllatavad olla ning anda julgustust oma tugevate külgede kasutamiseks.

Kes saab metoodikat kasutada

HAMET metoodika kasutamiseks on vaja litsentsi, mille saamise eelduseks on koolituse läbimine ning testimismaterjalide ostmise Saksamaalt. Koolitusi pakub sakslastega sõlmitud koostöölepingu alusel Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus.

HAMET metoodika kasutajale ei ole rangeid varasema haridus- või töökogemuse nõudeid seatud, kuid kasuks tulevad teadmised erinevatel erialadel vajalike omaduste ja oskuste kohta. See on vajalik, et hindamise tulemusi tõlgendada, kuna testitulemuste analüüsi põhjal ei selgu mitte konkreetne eriala või töö, mis inimesele sobiks, vaid tema tugevused ja arendamist vajavad küljed, mille põhjal juhendaja erialavalikuks soovitusel anda saab.

HAMET hindamist saab aga tellida ka mõnelt juba litsentsi omavalt asutuselt. Neid on Eestis 16.

Aastatel 2015 – 2017 on Euroopa Liidu Sotsiaalfondi rahastusel võimalik läbi viia tasuta 700 hindamist, mida võib küsida värskest litsentsi saanud asutustest:

1. MTÜ Papaver (Tallinn),
2. MTÜ Tugiliisu (Tallinn),
3. Benita Kodu AS (Keila),
4. MTÜ Lõuna - Eesti Erihooldusteenuste Keskus (Võrumaa),
5. Pärnu Haigla (Pärnumaa),
6. AS Hoolekandeteenused – Türi Kodu (Türi), Lille kodu (Rakvere) ja Uuemõisa kodu (Haapsalu).

Samuti pakub tasuta hindamist Astangu Kutserehabilitatsiooni Keskus (Tallinn).

Lisaks on HAMET litsentsid ja testimismaterjalid olemas järgmistel asutustel ning ka nendelt võib uurida, kas ja mis tingimustel nad hetkel hindamisi läbi viia saavad:

1. Töökeskus Juks (Tallinn);
2. Tallinna Vaimse Tervise Keskus (Tallinn);
3. OÜ Corrigo (Ida- Virumaa);
4. Pärnu Erivajadusega Inimeste Rehabilitatsioonikeskus (Pärnumaa);
5. AS Hoolekandeteenused (Võisiku kodu, Jõgevamaa)
6. SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus (Tartumaa);
7. SA Maarja Küla (Põlvamaa);
8. MTÜ Abistu (Tartu)

Täpsemat infot hindamismetoodika Hamet kohta saab, kirjutades e-posti aadressile

margus.koolme@astangu.ee või helistades 6877 282 (Margus Koolme).